

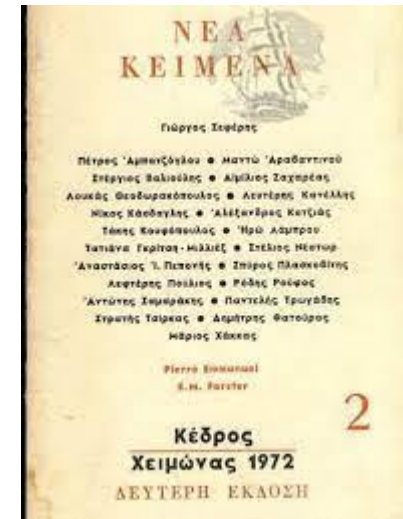
Η λογοτεχνία της δικτατορίας

Νέα Κείμενα 2 (1971)

Όγδοο Μάθημα
Lecturer: Petros Marazopoulos
petrosmarazopoulos@gmail.gr

Νέα Κείμενα 2

- Η προβολή της δήλωσης Σεφέρη
- Ο δεύτερος τόμος είναι πολύ πλούσιος (πεζογραφία, ποίηση, λογοτεχνικές μελέτες και δοκίμια)
- Τα περιεχόμενα του τόμου
- Οι συγγραφείς και το έργο τους

Νέα Κείμενα 2

- Τα πεζογραφικά κείμενα: η πλειοψηφία του τόμου
- Η θεματική της δικτατορικής Ελλάδας: ιστορικό γεγονός και λογοτεχνία
- Λογοτεχνία, άμεση καταγραφή της ιστορικής πραγματικότητας και αναπαράσταση
- Οι ιστορικές θεματικές: η Ελλάδα του Εμφύλιου Πολέμου
- Η μετεμφυλιακή Ελλάδα ως αφηγηματικό πλαίσιο
- Η στήλη 'Πρόσωπα και πράγματα' και οι πρακτικές της Χούντας
- Η παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων και των διεθνών πολιτικών σχέσεων (πχ η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ σε σχέση με τα δικτατορικά καθεστώτα ανά τον κόσμο)
- Το δοκίμιο 'Ο πολιτικός Καβάφης' του Στρατή Τσίρκα

Τατιάνα Γκρίτση- Μιλλιέξ: 'Χρονικό 1966-1971'

- **Λογοτεχνία και κοσμοπολιτισμός:** η γυναίκα- κεντρικός χαρακτήρας του κειμένου και το ταξίδι της σε Γαλλία (Παρίσι) και Αγγλία (Λονδίνο)
- **Ψυχολογική ρευστότητα, έντονος ψυχισμός και διαφορετικές πτυχές του χαρακτήρα**
- **Η ελλειπτική γραφή του κειμένου**
- **Ενδιάμεσες καταγραφές του παρελθόντος και εναλλαγές του χρόνου** (από το παρελθόν στο παρόν)
- Η εθνική γιορτή της Γαλλίας (14 Ιουλίου) και η Επανάσταση της Βαστίλης (1789)
- Η αναφορά στη δολοφονία του Τζον Κένεντι και οι λόγοι ύπαρξης της αναφοράς αυτής
- **Κένεντι, παγκόσμια ιστορία, προοδευτικές δυνάμεις και ελληνική δικτατορία**
- Η υπαινικτική αναφορά στις δολοφονίες του Ρόμπερτ Κένεντι και του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ
- **Ελληνική πολιτική πραγματικότητα και διεθνείς εξελίξεις**

Μάριος Χάκκας: τα τρία διηγήματά του στο δεύτερο τόμο των 'Νέων Κειμένων'

- Ο Χάκκας ως μέλος και εκπρόσωπος της γενιάς του 1960
- Η λογοτεχνική γενιά του 1960: πολιτική ιδεολογία, προσωπικά βιώματα και αμφισβήτηση
- 'Ένα κορίτσι': η πρωταγωνίστρια προτιμά την φυλάκιση παρά να βρεθεί πρόσωπο με πρόσωπο με όσους γυρίζουν από την εξορία
- Η δήλωση μετάνοιας
- Η γραφή της οργής
- Κοινωνική αγωνιστικότητα και λογοτεχνία

Μάριος Χάκκας: τα τρία διηγήματά του στο δεύτερο τόμο των 'Νέων Κειμένων'

- 'Το ψαράκι της γυάλας': ένα δημοφιλές διήγημα
- Η 21^η Απριλίου 1967 ως αφηγηματικό πλαίσιο
- Το κέντρο της Αθήνας ως κύριος χώρος του διηγήματος
- Ο χαρακτήρας του κειμένου: ένας πρώην αγωνιστής που μετατρέπεται σε 'φιλήσυχο πολίτη'
- Εξορία και φυλακή: το παρελθόν του ήρωα
- Η βελτίωση των συνθηκών της ζωής του επί Χούντας: Ελληνική Δικτατορία και υλικά αγαθά
- Η τριτοπρόσωπη αφήγηση του κειμένου

Μάριος Χάκκας: τα τρία διηγήματά του στο δεύτερο τόμο των 'Νέων Κειμένων'

- 'Το ψαράκι της γυάλας': η αναπόληση του ιστορικού, αγωνιστικού παρελθόντος από την ασφάλεια της οικείας του πρωταγωνιστή
- Υλικά αγαθά και αλλοτρίωση του ατόμου (ιδεολογία Vs άνεση)
- Η επιστροφή στο σπίτι, η αποφυγή του κέντρου της Αθήνας και το σπίτι ως χώρος ασφαλής
- Ο ρόλος του αφηγητή και η γνώμη του για την στάση του ήρωα
- Η λογοτεχνία ως **στρατευμένη τέχνη**: κάλεσμα προς αγώνες
- Η έννοια της ατομικής και συλλογικής ευθύνης

Μάριος Χάκκας: τα τρία διηγήματά του στο δεύτερο τόμο των 'Νέων Κειμένων'

- 'Ο Γιάννης το θεριό- μυρμήγκι' και μια ιδιαίτερη επιλογή του συγγραφέα
- Τα γεγονότα μέσα από το πρίσμα ενός **χαφιέ**
- Το ιστορικό πλαίσιο: **χούντα, χαφιεδισμός και αστυνομοκρατία**
- Το **φακέλωμα** και οι **πολιτικοί κρατούμενοι**
- Η υπόθεση του έργου: αφηγηματικός τόπος το Αστυνομικό Τμήμα Παγκρατίου, ο αφηγητής βρίσκεται μέσα στο κρατητήριο
- Η συλλογή πληροφοριών από τους πολιτικούς κρατούμενους
- Η υπόθεση του κειμένου: ο διάλογος μεταξύ των δύο συγκρατούμενων

Μάριος Χάκκας: τα τρία διηγήματά του στο δεύτερο τόμο των 'Νέων Κειμένων'

- Η γραφή του Χάκκα ως ιστορική καταγραφή όψεων του δικτατορικού καθεστώτος
- Η επιλογή των απλών, καθημερινών ηρώων
- **Αγωνιστικό παρελθόν και στρατευμένη λογοτεχνία**
- Οι λογοτεχνικοί ήρωες και η σχέση τους με τον χώρο της Αριστεράς
- Η **εξορία** και οι φυλακίσεις ως αφηγηματικό πλαίσιο
- **Παρελθόν και παρόν: ιδεολογική μεταστροφή και ο ρόλος της δικτατορίας**
- Υλικά αγαθά ή ιδεολογικοί, πολιτικοί αγώνες;
- Η περιγραφή της αστυνομίας
- Πολιτική κινητοποίηση και σύγχρονη ελληνική κοινωνία
- Προστασία Δημοκρατίας και προσωπική ευθύνη
- Καταγραφή όψεων της ελληνικής κοινωνίας

Αντώνης Σαμαράκης- 'Το διαβατήριο'

- Ο Αντώνης Σαμαράκης ως συγγραφέας
- **Λογοτεχνία και κοινωνική καταγγελία**
- **Οι πολιτικές δραστηριότητές του**
- Οι μεταφράσεις του στο εξωτερικό και η απλή γλώσσα των κειμένων του
- **'Το διαβατήριο': η αφύπνιση της πολιτικής συνείδησης του πρωταγωνιστή**
- Χουντική προπαγάνδα, στέρηση προσωπικών ιδεολογιών και αυταρχισμός
- **Αναλογία Χούντας και άλλων δικτατορικών καθεστώτων**
- Το βασικό ζήτημα της **προσωπικής ευθύνης**
- Το άτομο και η κοινωνία: προσωπική και συλλογική ευθύνη

Τα άλλα κείμενα των ‘Νέων Κειμένων’

- **‘Τα Χρυσόψαρα’ του Πλασκοβίτη:** ο μεγάλος σε ηλικία ήρωας του έργου και οι καταδίκες του για ‘ανατρεπτική δράση’
- Η νουβέλα **‘Μακάριοι οι ελεήμονες ότι αυτοί ελεηθήσονται’:** ο Κάσδαγλης ως συγγραφέας
- Η σχέση του Κάσδαγλη με την Αριστερά και το επεισόδιο από το στρατόπεδο συγκέντρωσης στην Μακρόνησο
- Οι διαφορετικές ιδεολογίες των συμμετεχόντων συγγραφέων
- **Λογοτεχνία και εξορία:** η εξαθλίωση του ανθρώπινου παράγοντα και οι μηχανισμοί του κράτους
- **Η ιστορία (ακόμα μια φορά) ως θεματική:** Ο Γενναίος Τηλέμαχος του Αλέξανδρου Κοτζιά (Εμφύλιος και Δεκεμβριανά)

Πέτρος Μαραζόπουλος
petrosmarazopoulos@gmail.com
Νοέμβριος 2023

